

มัชฌิมาภิกเลศ

มัชฌิมาธรรม

ธรรมะจาก

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

วัดป่าบ้านตาด

ไฟล์นี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์
เพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่ธรรมะของพ่อแม่ครูอาจารย์

สามารถนำไปพิมพ์แจกได้ตามความประสงค์

หนังสือเล่มนี้เป็นการยกเอาเนื้อหาในกัณฑ์เทศน์ของหลวงตามาเพียงบางส่วน
ท่านผู้อ่านสามารถอ่านกัณฑ์เทศน์เต็มของหลวงตา ได้จากแหล่งอ้างอิงที่แนบมา

(ธรรมทานแจกฟรี ห้ามจำหน่าย)

ที่มาของข้อมูลในหนังสือ

ท่านผู้อ่านสามารถตรวจสอบและเทียบเคียงความถูกต้อง
จากแหล่งอ้างอิงที่แนบมาหรืออื่น ๆ

* หมายเหตุ: เป็นการเก็บข้อมูลไว้ในช่วงปี ๒๕๕๗-๒๕๕๙
หากท่านไม่สามารถดูข้อมูลในแหล่งอ้างอิงได้ สามารถค้นหาได้จากแหล่งอื่น ๆ

มัชฌิมากิเลส มัชฌิมาธรรม

มัชฌิมาของพระพุทธเจ้า กิเลสมันหนักขนาดไหน มัชฌิมาก็ออย่างนั้น เอาให้ถึงกันๆ อันนั้นเรียกว่า มัชฌิมา เราอย่าเอามัชฌิมาของกิเลสมาใช้เลย ถ้าเราจะต้องการกับมัชฌิมาที่เหมือนกับพระพุทธเจ้าให้เล็งเห็นความหนักเบาของเราที่มันแสดงอยู่ภายในใจ มันมีความหนักเบาแค่ไหน มีความตื้อด้านขนาดไหนภายในจิต ต้องใช้อุบายทรมานมันจนให้ถึงกันนั้น นั่นแหละเป็นมัชฌิมาที่เหมาะสมกับการฆ่ากิเลสประเภทนั้นๆ มัชฌิมาที่โลกหมายกันก็คือ ความขี้เกียจอ่อนแอนั่นเอง ขนาดนี้พอดีๆ พอดีแล้วมัชฌิมากิเลส มันจะไม่พอดียังไง

มัชฌิมาของธรรมไม่เป็นอย่างนั้น ควรจะเอาตายว่า ก็ว่ามันลงไป ควรจะเอาอะไรมอมบ ก็มอมมันลงไป ตามกาล ตามเวลา ตามสถานที่ ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และทำอย่างนั้น นั่น นั่นแหละเรียกว่า มัชฌิมา

นั่นมัชฌิมาของกิเลสที่เราๆ ท่านๆ เห็นกันอยู่ นี่มัชฌิมาของกิเลส คือ ตา มันทำอะไรบ้างเล็กน้อยเพราะว่า มันเพลिनไป มันจะ เออ มันมัชฌิมา เนี่ย กิเลสมันเอาเรื่องพระพุทธเจ้ามาใส่ไว้ มันอยู่ข้างหลัง แล้วก็ขึ้นป็นบนหัวคน บนหัวใจคน บนหัว บนหัวอะไร คำว่า ธรรมะ

นั้นเป็นของกลางก็จริง แต่ผู้ที่นำมาปฏิบัติต้องแยกมาตามประเภทให้
 เหมาะกับจริตนิสัยของตนที่จะนำไปใช้ คือ ธรรมะคำว่าเป็นของกลางมี
 ทั้งอย่างหย่อน อย่างกลาง อย่างอุกฤษณ์ คือ อย่างเยียม เต็ดขาด

สำหรับผู้ที่นำมาปฏิบัติ ก็ปฏิบัติทั้งสามอย่างนี้เหมือนกัน คือ ตาม
 กาลเวลา หรือตามเหตุการณ์ สถานที่ที่ควรจะใช้ธรรมะประเภทนั้น ๆ
 ให้เหมาะกับกิเลสที่มีอยู่ภายในจิตใจของตน ไม่นั่นมันก็ไม่เหมาะสมกัน
 มันแก้กันไม่ได้ ควรจะหนักแต่ไปเบาเสีย มันก็ไม่ได้ ควรจะเบาแต่เราไป
 หนัก อย่างนี้มันก็ไม่ถูก ก็เหมือนกับเครื่องมือทำงานนั่นเอง งานประเภท
 ใดที่สมควรใช้เครื่องมือชนิดใด นายช่างต้องทราบเอง ควรจะหนักจะเบา
 จะใช้เครื่องมือประเภทใดให้เหมาะสมกับงานนั้นๆ นายช่างนี้ก็ต้องทราบ
 ของเค้าเอง นี่ เราเป็นนายช่างสำหรับเรา เราก็ควรทราบของเราใน
 ตนเอง ขณะไหนที่จิตมันตื้อตึง ขณะเวลานั้นเอาให้หนัก ขณะไหนที่มัน
 อ่อนรวนลงไป หรือยอนลงไปแล้ว ปฏิปทาก็ต้องหย่อนยานลงไป
 ตามลำดับ ยามเข้าชั้นละเอียดที่ควรใช้จะความละเอียด ก็ต้องใช้ความ
 ละเอียดจะไปผาดโผนนั้นไม่ได้ ไม่อาจรู้ดีตัวเองนั่นแหละ ถึงเวลาเด็ดมัน
 ก็เด็ด ถึงเวลาหย่อนมันก็หย่อน แต่ไม่ใช่ว่าหย่อนด้วยความอ่อนแอ
 หย่อนตามความเหมาะสมที่มันควรใช้ในกาลนั้นๆ กับสิ่งมันที่เกี่ยวข้อง
 กับตน คือ กิเลส นี่เรียกว่าการปฏิบัติเหมาะสม นี่เรียกว่า มัชฌิมา จะ
 ได้ผลไปโดยลำดับ

ขณะที่จิตมันมันหมอบราบลงไปด้วยการทรمانอย่างหนักเนี่ย ขณะที่มันหมอบราบเนี่ยเราจะตามตีมันยังงี้ มันหมอบราบเข้าสู่ความสงบ แล้วก็เป็ผล เราก็อผล เสวผลนั้น จนกว่ามันจะแสดงตัวออกมาอีกในท่าไหน พอถอยออกมาจากนั้นแล้วมันจะไปท่าไหน แล้วเราก็อตามมันอีก นั่น นี่ยกตัวอย่าง

คือพิจารณาจิตที่เราได้พิจารณากันอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย กันเอาจริงเอาจังจนถึงเหตุถึงผล ประจักษ์กันภายในจิตใจ จนกระทั่งถึงก้าวสู่ความราบคาบแล้วเช่นนั้น มันก็ต้องปล่อยให้เป็นเช่นนั้น ไม่ต้องไปแตะต้องอะไรเลย เป็นผลเกิดขึ้นมาจากการทรمانอย่างหนัก เวลาได้ผล ก็ได้ผลอย่างเต็มภูมิ ก็เสวผลในขณะนั้น ความสงบ ความสว่างใสจะแสดงอยู่ในตัวไม่มีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้อง เราก็อจะไปชำระอะไร เราจะไปทรมานอะไรในขณะนั้น เรื่องสติปัญญามีก็ทรบายอยู่ในขณะนั้นไม่ทำงานเพียงแต่รับทรบายกันอยู่เท่านั้น พอจิตถอยออกมาแสดงอาการคือตึง ฝืด ฝืนอะไรต่อไปอีก นั่นแหละที่นี้ เป็นโอกาสที่จะตามมันไป ตามความหนักเบาของกิเลสที่มันแสดงขึ้นมา นี้เรียกว่า ความเหมาะสม

อ่านกัณฑ์เทศน์เต็มได้จาก มัชฌิมากิเลส มัชฌิมารม

<http://buaready.com/id25181116/>

นตฺถิ ปญฺญาสมา อภา

ให้ฟังทราบว่ามีกิเลสมีเล่ห์เหลี่ยมร้อยส้นพันคมขนาดไหน จึงสามารถครอบงำสัตว์โลกให้อยู่ได้อำนาจได้ ทว่าทั้ง ๓ โลกธาตุไม่มีสัตว์โลกตัวใดจะนอกเหนือจากอำนาจของกิเลสไม่ครอบงำไปได้ ด้วยเหตุนี้ คำว่ามีขณิมาในการแนะนำสั่งสอนสัตว์โลกหรือเครื่องมือเป็นเครื่องปราบกิเลส ซึ่งเป็นตัวฉลาดแหลมคมร้อยส้นพันนั้นนั้นจึงต้องมีครบ มีเล่ห์เหลี่ยมร้อยส้นพันนั้นไปจึงจะทันกับกิเลสประเภทต่างๆ ประเภทหยาบ ประเภทกลาง ประเภทละเอียด

มัชฌิมาจะเอาเพียงกลางๆ เข้าไปใช้อย่างเดียวนี้ ฟังทราบว่ามีพระพุทธเจ้าไม่ใช่เถรตรง พระพุทธเจ้าไม่ใช่คนโกง พระพุทธเจ้า คือ จอมปราชญา พระพุทธเจ้าคือจอมปราบกิเลสทั้งหลายจนราบเรียบภายในพระทัยแล้ว จะปราบด้วยความเป็นเถรตรงได้อย่างไร ต้องปราบด้วยความฉลาดแหลมคมมากเหนือกิเลสทุกประเภท จนไม่มีเหลือในพระทัยของพระพุทธเจ้า เพราะการปราบปรามมันด้วยพระปรีชาสามารถของพระองค์เอง นี่แลคำว่ามีขณิมาที่ออกจากศาสดา จึงเป็นมัชฌิมาที่ฉลาดแหลมคมมากต่อกิเลสประเภทต่าง ๆ ทันกับกิเลสทุกประเภทไป ปราบราบเรียบไปได้ทุกประเภท ด้วยอำนาจแห่งมัชฌิมาประเภทนั้น ๆ ให้ฟังทราบอย่างนี้

คำว่ามัชฌิมา คือสายกลาง คำว่าสายกลางนั้นโลกทั้งหลายจะต้องคิดกันแบบว่า ตรงไปตรงมาเฉย ๆ ไม่ได้คำนึงถึงว่ากิเลสมันตรงไปตรงมาไหม อันใดจะมีความปลิ้นปล้อนหลอกลวงร้อยส้นพันคม พลิกแพลงเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วยิ่งกว่ากิเลสในโลกนี้ไม่มี เพราะฉะนั้นคำว่ามัชฌิมาจึงจะเป็นธรรมแบบเถรตรงไปไม่ได้ จะถูกกิเลสจูงจุมูกธรรมทั้งหลายกลายเป็นบ่อয়ของกิเลสไปหมด ธรรมจะเหนือกิเลสเหนือโลกไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นคำว่ามัชฌิมาจึงต้องเหนือกิเลสทุกประเภท

คำว่า มัชฌิมา คือเครื่องมืออันเหมาะสมกับการปราบกิเลสทุกประเภทไป กิเลสอย่างหยาบแสดงขึ้นภายในจิตใจ เราจะเอาอะไรเข้าไปปราบความหยาบโผนของกิเลส ความดื้อด้านของกิเลส ซึ่งแสดงขึ้นมาในจิตใจของเราโดยแท้ อุบายวิธีใดที่จะทันกับกิเลสประเภทดื้อด้านหาญสู้ต่อธรรม เราต้องนำประเภทที่เหี้ยมโหดต่อกิเลส ประเภทที่แหลมคมกว่ากิเลสเข้าต่อสู้กับกิเลสประเภทนั้น ๆ

ด้วยเหตุนี้เองการประพฤติปฏิบัติจึงมีความทรหดอดทนมีความเฉลียวนลารอบตัวอยู่เสมอ มีความตั้งหน้าตั้งตา มีความต้านทาน มีความอดส่ำหทัยายาม มีความคิดไหวพริบปัญญาให้ทันกับอาการของจิต

ซึ่งกิเลสผลักดันออกมาเป็นลวดลายแห่งการต่อสู้กับธรรมแต่ละอาการ ๆ ให้ทันกัน ไม่เช่นนั้นไม่ทัน นี่คือวิธีการที่ถูกต้องแท้กับคำว่ามัชฌิมา

อันเรื่องเครื่องมือที่จะปราบกิเลสนั้น ในวงปฏิบัติถ้าผู้ปฏิบัติให้เป็นไปตามอรรถตามธรรม ตามสวากขาตธรรมของพระพุทธเจ้าแล้ว จะพอตัดพอเหวี่ยงกันไปตั้งแต่ต้นทาง เมื่อได้เหตุได้ผลได้ต้นทุนเข้ามาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ภายในจิตใจ ด้วยการปฏิบัติด้วยการต่อสู้กับกิเลสประเภทนั้น ๆ พอสมควรแล้ว จะทราบวิธีการปฏิบัติต่อกิเลสประเภทที่ละเอียดยิ่งกว่านั้นเข้าไปโดยลำดับ ๆ ด้วยเครื่องมือคืออุบาย สติ ปัญญา ศรัทธา ความเพียรของตนเอง นี่การนำมัชฌิมามาใช้ให้เหมาะสมกับกิเลสประเภทต่าง ๆ นี้เรียกว่าเหมาะสม

มัชฌิมาคือความเหมาะสม กิเลสหยาบมัชฌิมาต้องหนักมือ กิเลสกลาง มัชฌิมาก็ให้เป็นขนาดเหมาะสมกับการปราบกิเลสให้อยู่ในเงื้อมมือ กิเลสละเอียดลงไป มัชฌิมา มีสติปัญญาเป็นต้น จะละเอียดแหลมคมเข้าไปโดยลำดับ ๆ ทันกันไปโดยลำดับ และฆ่ากันไปเรื่อย ๆ หมดไปเรื่อย ๆ ภายในจิตใจ นี่ให้พากันเข้าใจคำว่ามัชฌิมาในหลักธรรมชาติ หรือในหลักของการปฏิบัติที่ประสบเหตุการณ์จริง ๆ เป็นอย่างนี้ ไม่ใช่เป็นแบบเถรตรง

จะทำความพากเพียรบ้าง อุตส่าห์พยายามบ้าง มีความทุกข์ความลำบากต่อการประกอบความเพียรบ้าง ก็ถูกกิเลสมันหลอกเสียว่านี่มันจะเครื่องเกินไป แนะนำพอดี คำว่าพอดีนั่นคือมัชฌิมาของกิเลสเราหาได้ทราบไม่ มัชฌิมาของกิเลสมันแทรกอยู่ทุกแง่ทุกมุมแห่งมัชฌิมาของธรรม

เพราะฉะนั้นคำว่ามัชฌิมาของธรรมอันแท้จริงที่จะปราบกิเลสนั้น จึงก้าวไม่ออก เพราะถูกมัชฌิมาของกิเลสกล่อมไปเสียหมด จะนั่งภาวนาชั่วคราวชั่วเวลาชั่วโหม่ง ก็ถูกกิเลสมากล่อมเสียว่ามันจะเกินมัชฌิมาไปเครื่องเกินไป หนักเกินไป ไม่เหมาะไม่ถูกต้องกับหลักมัชฌิมา ถูกกล่อมไปเสียอย่างนี้

อ่านกันทีละตอนได้จาก นตฺถิ ปญญาสมา อาภา

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=933&CatID=3

ยอมตายกับความเพียร

ทางที่เป็นไปเพื่อความปลอดภัยก็คือ มัชฌิมาปฏิปทา กิเลสมัน ดุดันขนาดไหน มันต่อต้านขนาดไหน จงผลิtmัชฌิมาปฏิปทา คือสมาธิ คือสติปัญญาขึ้นให้เต็มภูมิ ให้ทันกัน พิตให้เหมาะกับความเป็nmัชฌิมาที่ จะแก้กิเลสปราบกิเลสได้ กิเลสประเภทต่อต้านก็มีมัชฌิมาประเภทกล้า แข็งรุนแรงต่อสู้กัน ไม่มีคำว่าถอย มัชฌิมาผลิขึ้นมาให้พอเหมาะพอ สมกัน เช่นเดียวกับเขาน้ำไม่เสามาปลูกบ้านปลูกเรือน ไม่ที่ยังหยาบอยู่ ควรจะตัดจะฟันจะถากให้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เต็มกำลังวังชา ก็ต้องถาก ต้องฟันให้เต็มฝีมือ เต็มกำลัง เหมือนจะฟันทิ้งผ่าทิ้งหมดทั้งต้นนั้น แต่ ความจริงเขาถากในส่วนที่หยาบที่คดที่งอออกให้หมด เหลือไว้แต่ส่วนที่ ดีที่เป็นประโยชน์ เพื่อมาทำเป็นบ้านเป็นเรือนต่างหาก เขามีได้ฟันทิ้ง ถากทิ้ง

เครื่องมือก็มีหลายประเภทในการสร้างบ้านสร้างเรือน อย่างหยาบ ก็มี อย่างกลางก็มี อย่างละเอียดก็มี จึงจะสำเร็จประโยชน์ได้ตาม ต้องการ เครื่องมือที่จะสร้างจิตใจหรือเครื่องมือปราบกิเลสก็เหมือนกัน คำว่ามัชฌิมาก็หมายถึง เครื่องมือปราบกิเลสประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ ภายในจิตใจนั่นเอง กิเลสหนาขนาดไหน ตี้อด้านขนาดไหน ต้องนำหลัก

มัชฌิมาปราชัยให้ถึงกัน คือเครื่องมือให้ถึงกันเข้าปราชัยปราชัย จึงจะเป็นความเหมาะสมกับการแก้กิเลสประเภทนั้นๆ

หากกิเลสหนา แต่เราจะทำแบบลูบๆ คลำๆ ก็เข้ากันไม่ได้ เช่นเดียวกับไม้ทั้งต้นที่จะนำมาเป็นต้นเสานั้นแล ซึ่งยังไม่ตากไม้พินอะไรเลย แต่เอาออกไปใส่ไม้ทั้งต้น มันจะเป็นบ้านเป็นเรือนได้อย่างไร ต้องเอาขวานฉากพินเข้าไป เมื่อถึงขั้นที่จะไสก็เอาขวานไส หลังจากได้ฉากอย่างเกลี้ยงเกลา ดัดที่คดทิ้งอให้ตรงหมดแล้ว ย่อมควรแก้การยกขึ้นเป็นเสาบ้านเสาเรือนได้

เรื่องของกิเลสก็เหมือนกัน อย่างหยาบเวลานี้มันเต็มอยู่ในหัวใจของพวกเรา เราจะทำแบบลูบๆ คลำๆ มันไม่ทันกัน นี่ไม่จัดเป็นมัชฌิมา เพราะมีกำลังอ่อนกว่ากิเลส กำลังไม่เพียงพอกับกิเลสก็นำมาแก้กิเลสไม่ได้ กิเลสหยาบสติปัญญาที่ต้องเอาให้หนักให้ทันกัน กิเลสละเอียดเข้าไป สติปัญญาก็ละเอียดตามกันไป จนกระทั่งกิเลสหาที่หลบซ่อนไม่ได้ เพราะอำนาจแห่งปัญญาฉลาดแหลมคม ตามต้อนฟาดฟันกันจนแหลกแตกกระจายไปหมด นี่แหละหลักมัชฌิมาเป็นอย่างนี้

เราอย่าเข้าใจว่าปฏิบัติไปเสมอๆ อยู่ธรรมดาๆ เป็นมัชฌิมาของธรรม นั้นมันมัชฌิมาของกิเลสต่างหาก ไม่ใช่มัชฌิมาของธรรม ควรหนัก

ก็ต้องหนัก มัชฌิมาแปลว่า ความเหมาะสมหรือท่ามกลาง ท่ามกลางก็คือความเหมาะสมความพอดีนั่นเอง จะพอดีกับกิเลสประเภทใดๆ ก็ผลิตขึ้นมาบรรดาสติปัญญา ศรัทธา ความเพียร ความเพียรก็ให้กล้าแข็ง แข็งจนแกร่งเป็นหินเป็นเหล็กไปเลย สติปัญญาก็ตั้งไม่หยุตไม่ถอย พิจารณาไม่ละไม่ว่างเพราะสติปัญญาอยู่กับตัวของเราเอง นี่เรียกว่า มัชฌิมา คือเหมาะสมกับการแก้กิเลสแต่ละประเภทๆ และแต่ละกาลแต่ละสมัยที่กิเลสปรากฏตัวขึ้นมา และต่อสู้กันไม่ลดละปล่อยวาง

จิตที่ยังไม่สงบก็พยายามทำให้สงบ มีสติคอยรักษาหรือควบคุมงานแห่งการภาวนาของตน เราเคยส่งเคยคิดกับเรื่องอารมณ์ต่างๆ มาตั้งแต่วันเกิดแล้วจนบัดนี้ ยังเสียตายความคิดอะไรอีก ความคิดเหล่านั้นถ้าจะเป็นเหตุเป็นผล เป็นมงคล เป็นประโยชน์ ดังที่ชอบคิดชอบปรุงกัน มันก็ควรจะเป็นผลเป็นประโยชน์ล้นโลกจนไม่มีที่เก็บนั้นแล แต่ส่วนมากมีแต่ความทุกข์เต็มหัวใจ ล้นหัวใจ เรายังเสียตายความคิดเหล่านั้นอยู่ ก็เท่ากับเรายังเสียตายหัวหนามที่ปักหรือทิ่มแทงอยู่ในฝ่าเท้า ไม่สนใจที่จะถอดถอนมันออกเลยนั่นเอง เวลานี้เราจะถอนหัวหนามออกจากฝ่าเท้า คือถอนกิเลสออกจากใจ จึงไม่ควรเสียตายอารมณ์อะไรในขณะที่ทำความพากเพียร

เราเคยคิดมามากแล้วเรื่องรูป เรื่องเสียง เรื่องกลิ่น เรื่องรส เครื่องสัมผัส ที่มีอยู่ทั่วโลกดินแดน มันเป็นเรื่องของใจเราไปเที่ยววาดภาพสิ่งนั้นสิ่งนี้มาเป็นเรื่องราว และหลงมโนภาพของตน หลงอารมณ์ของตน ครุ่นคิดในอารมณ์ของตน ยุ่งในอารมณ์ของตน จนหาที่ไปที่มาไม่ได้ เหมือนตามรอยวัวในคอกต่างหาก ไม่ใช่ของจริงอะไรเลย เราเสียดายอะไรมันนักหนา จนหาเวลาและความพยายามพราวจากกันไม่ได้

อารมณ์แห่งธรรมซึ่งจะทำให้เรามีความสงบเย็นใจ ด้วยการบังคับจิตลงสู่อารมณ์แห่งธรรม เช่น กำหนดอานาปานสติ ก็ให้รู้ลมทุกระยะของลม ทำไมจึงผิดเคื่องดินรนวัดแก้วเอนักเอาหนา ราวกับจุงหมาใส่ฝนไม่ผิดเลยเช่นนั้น อย่าเสียดายความคิด อย่าให้ความคิดใดเข้ามาแทรกในขณะทำงานนั้น ความคิดคือสังขารมันคอยจะแทรกอยู่เสมอ สังขารเป็นตัวมารสำคัญ สัญญาเจ้าสหายกันก็ยื่นตัวออกไปอย่างละเอียด ตามรู้ได้ยาก จิตธรรมตานี้ตามรู้ได้ยาก ถ้าจิตที่ละเอียดแล้วก็รู้กันได้เร็ว การพิจารณาร่างกาย จะเป็นร่างกายข้างนอกข้างในก็เอาให้จริงให้จัง อย่าสักแต่พิจารณาผ่านไปเฉยๆ ว่าได้เท่านั้นครั้งเท่านั้นครั้งเท่านั้นรอบเท่านั้นรอบ นั้นนับเอาก็ได้ไม่สำคัญ สำคัญที่ความรู้แจ้งเห็นจริงเพราะการพิจารณาด้วยความเจาะจง ด้วยความมีสติปัญญาเป็นผู้ทำงานด้วยเจตนาจริงๆ จนปรากฏความจริงขึ้นมาอย่างชัดเจน

เนื่องจากการพิจารณาหลายครั้งหน เมื่อขัดในสิ่งใดสิ่งนั้นก็หายสงสัย ให้
 เอาจริงเอาจัง

การเชื่อพระพุทธเจ้าเชื่ออย่างนี้และทำอย่างนี้ ไม่เหลาะแหละ
 พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญอย่างไร จงเชื่อธรรมท่านและปฏิบัติดำเนินอย่าง
 ท่าน จงรักธรรม รักตน และเสียตายตน เสียตายธรรม มากกว่าเสียตาย
 อารมณ์ทั้งหลายที่เคยเกี่ยวข้องกันมานาน ซึ่งไม่เกิดประโยชน์อะไร
 นอกจากโทษโดยถ่ายเดียว พระสงฆ์สาวกท่านดำเนินอย่างไร เป็นคติ
 ตัวอย่างแก่พวกเราได้อย่างดีเยี่ยม บรรดาสาวกอรหันต์ที่เราเปล่งวาจา
 ถึงท่าน ระลึกรู้กันอ้อมถึงท่านทางด้านจิตใจว่า สงฆ์ สรรณ คจฉามิ อย่า
 เพียงระลึกถึงท่านว่าเป็นสรณะเพียงเท่านั้น ให้ระลึกถึงปฏิบัติที่ท่านพา
 ดำเนินมา เพื่อเป็นคติตัวอย่าง และเป็นกำลังใจของเราได้ก้าวเดินตาม
 ท่าน อย่างองอาจกล้าหาญไม่สะทกสะท้านต่ออุปสรรคใดๆ ด้วย แม้ไม่ได้
 แบบท่านทุกกระเปียดก็ยังมี อยู่ในเกณฑ์ของลูกศิษย์ที่มีครูสั่งสอน

อ่านกัณฑ์เทศน์เต็มได้จาก ยอมตายกับความเพียร

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1479&CatID=3

ทางเดินเพื่อพ้นทุกข์

ทีนี้คำว่า มัชฌิมาปฏิปทา ว่าเดินทางสายกลาง มันกลางยังงี เราเรียนมา มัชฌิมาปฏิปทา ว่าเดินทางสายกลาง คือไม่ให้ยืงนักไม่ให้หย่อนนัก แล้วเดินยังงีถึงจะไม่ยืงถึงจะไม่หย่อน ถึงจะถูกตามหลัก มัชฌิมาความมุ่งหมายของธรรมแท้

นี่พอจะนั่งภาวนานิดหนึ่ง กลัวเจ็บกลัวปวด กลัวจะล้มจะตาย กลัวร่างกายจะวิกลวิการ กลัวจะเป็นบ้าเป็นบอ โอ นี่มันจะเคร่งเกินไปนะ เข้าใจไหมล่ะ จะให้ทานแต่ละชิ้นๆ โอ๊ย ไม่ได้นะนี่มันสิ้นเปลือง เอาไปใช้นั้นใช้นี่เสียดีกว่า นี่เป็นยังงี ทีนี้เราเข้าใจไหมว่านี่มัชฌิมาของใคร ถ้าจะไปทางธรรมมันจะเกินไป แต่ถ้าไปทางกิเลสเป็นถึงไหนถึงกัน ไม่คำนึงถึงมัชฌิมาว่าเป็นยังงีเลย นี่มันเป็นมัชฌิมาของใคร มันก็มัชฌิมาของกิเลสนั่นเอง เพราะกิเลสมันมีมัชฌิมาเหมือนกันกับเรา

เวลาจะทำคุณงามความดี อยากไปสวรรค์ อยากไปนิพพานก็กลัวเป็นต้นหาเสีย บทเวลาอยากตกนรกทั้งเป็นไม่คิดว่ามันเป็นต้นหาหรือไม่นี้่น่า ไม่คิด เข้าโรงบ้ำโรงบาร์มันเป็นต้นหาหรือไม่่า ไม่คิด ดื่มสุรายาเมา การละเล่นทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นเรื่องของอบายมุข มันเป็นมัชฌิมาหรือไม่่า มันเป็นต้นหากิเลสหรือไม่่า ไม่คิด พอคิดแยกมา

ด้านอรรถด้านธรรม มันกลายเป็นเคร่งเกินไป อะไรเกินไปเสียหมดนี้เป็น
 ยังไง นี่เป็นความเห็นของกิเลสลากจูงไม่คิดบ้างหรือ กิเลสมันตบมันแต่ง
 ให้เรียบหมดเลย มัชฌิมาของมันเป็นๆ ก็คือ กลางเสื่อกลางหมอนนั่นแล
 ถ้าจะภาวนาละก็ โอ๊ย ไม่ไหว เหนื่อยยากลำบาก สู้นอนไม่ได้ นอนเสีย
 ดีกว่า แนะ ฟังดูซิ แล้วก็กลางเสื่อกลางหมอนนั่นแล

พอจะเดินจงกรมหย่อยๆ แหย่อยๆ นึก พุทโธ ธัมโม สังโฆ บ้าง
 เหมือนจะเอาไปฆ่า ถูกมัดไว้เหมือนลิงดั้นกระวนกระวาย นั่นกิเลสมันติด
 มันดั้นมันจะให้ปล่อยจาก พุทโธ ที่จะพาหนีจากอำนาจของมัน จะทำ
 ทานก็ดี จะรักษาศีลก็ดี จะเจริญภาวนาก็ดี กลัวแต่จะล้มจะตายไปหมด
 มีแต่กิเลสมันกัดมันกันมันขัดมันขวางไว้ทั้งนั้น เราไม่รู้ว่ามีขณิมาของ
 กิเลสเป็นอย่างไร มันกล่อมมาตลอดเวลาอยู่แล้ว

อ่านกัณฑ์เทศน์เต็มได้จาก ทางเดินเพื่อพ้นทุกข์

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=930&CatID=3

จะฝึกจิต ต้องฝึก

อันความไม่ดีนั้นมีอยู่แล้วภายในจิตใจ สิ่งที่ฝึกไม่ให้ความความดีนี้ ล้วนแต่สิ่งที่ชั่วทั้งนั้น ถ้าเราไม่ยอมฝึกก็แสดงว่า เรายอมจำนนต่อความชั่วความต่ำทรามที่มีอยู่ภายในจิตใจมากน้อยนั้น ถ้าเราฝึกก็แสดงว่าเรา เห็นโทษแห่งความไม่ดีนั้น และฝึกให้หลุดพ้นจากความไม่ดี หรือทำลายความไม่ดีโดยลำดับด้วยความฝึก ความบากบั่น กลั่นกรองตัวเอง ความเห็นโทษเป็นเหตุปัจจัยให้ฝึกสิ่งต่ำทรามเหล่านี้ เพื่อความดีทั้งหลาย

เรื่องของศาสนาเป็นเรื่องฝึกสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลาย ไม่ใช่เป็นสิ่งที่คล้อยตามของไม่ดี แต่เป็นสิ่งที่ฝึก ฝึกตั้งแต่เบื้องต้นจนถึงที่สุด จนหาสิ่งที่ให้ฝึกไม่ได้ จิตก็สะดวกสบายไม่มีอะไรมาฝึกกันอีกต่อไป สิ่งที่ฝึกมีมากมีน้อยเพียงไรนั้นแลคือตัวภัย สิ่งนั้นเมื่อเราดำเนินไปตามหรือคล้อยไปตาม จะมีกำลังมากขึ้นโดยลำดับจนกลายเป็นนิสัย คำว่า “กลายเป็นนิสัย” คือที่โลกเขาว่า “ตามใจตัวเองจนเป็นนิสัย” แต่ความจริงก็ตามธรรมชาติฝ่ายต่ำนั้นแหละ เพราะใจไม่มีอำนาจเหนือสิ่งนั้น และสิ่งนั้นอยู่เหนือใจ โลกเลยพูดเสียว่า “เอาแต่ใจตัวเอง ไม่คำนึงถึงเหตุผลบ้างเลย”

ที่นี้การที่เรามาประพฤติปฏิบัติ เราจำต้องฝึก ดังที่ท่านทั้งหลาย มาสู่สถานที่นี้ หรือไปสู่สถานที่ใดเพื่อคุณงามความดีทั้งหลาย ก็ต้องฝึก

เช่นเดียวกัน ถ้าไม่ฝันก็ไม่ได้ของดี ปกติของคนส่วนมาก เวล่ำเวลาจะมี
 มากน้อยเท่าไร สิ่งที่มีนกดขี่บังคับอยู่ภายในใจ ซึ่งเป็นผู้กุมอำนาจหรือ
 ผู้คุมอำนาจนั้น จะแย่งชิงเอาไปกินจนหมดไม่มีเหลือเลย จนกระทั่งโน้น
 ละ ขณะที่จะสิ้นลมหายใจมันจึงจะปล่อย ก่อนนั้นมันไม่ค่อยปล่อยให้มี
 เวลาว่างกัน! ด้วยเหตุนี้โลกจึงไม่ค่อยมีเวลาทำความดีกัน จำต้องมีดั่ง
 มา มีดั่งอยู่และมิดทั้งเวลาจะไปและไปกัน ไม่มีเวลาว่างสร้างซา

วันคืนปีเดือนมีอยู่เท่าเดิม ปีหนึ่งมี ๓๖๕ วัน วันหนึ่งคืนหนึ่งมี ๒๔
 ชั่วโมง ก็ไม่มีว่าง! สำหรับธรรมชาติเจ้าอำนาจนี้จะไม่ยอมว่างให้ใครเลย
 กุมอำนาจอยู่ตลอดเวลา จนขณะจะสิ้นลมหายใจถึงจะเปิดโอกาสให้ว่า
 “เวลานี้ว่าง จึงได้ตาย!” นั่น จงพิจารณาให้ถึงใจ เคียดแค้นให้ถึงธรรม
 ดำเนินให้ถึงแดนปลดปล่อยอย่าถอยมันเป็นอันตราย ชาตินุชย์พุทธ
 บริษัทที่ฉลาดและแข็งแกร่งในโลก มีศาสดาเป็นจอมทัพ ไม่เคยพาพวก
 เราให้กลับแพ้

เมื่อคิดเรื่องเหล่านี้มันน่าสลดสังเวชมากที่สุด เพราะสิ่งเหล่านี้เคย
 กดถ่วง เคยทรมาน เคยทำให้เราได้รับความทุกข์มากมายต่อมากจนไม่
 อาจคณาได้ แม้เช่นนั้นก็ยังไม่ทราบว่สิ่งเหล่านี้เป็นภัยแก่ตัวเอง ถึง

จิตใจจะวุ่นวายเดือดร้อนขนาดหนักแทบไม่มีสติ ก็ว่า “วันนี้ใจไม่ดีเลย!” แล้วก็ไม่ทราบว่าเป็นเหตุทำให้ใจไม่ดี

ความจริงก็คือธรรมชาติอันนั้นแลทำคน จะเป็นอะไรมาจากโลก ไหนเล่า? แต่เราไม่อาจทราบได้ จึงต้องอาศัยการอบรมให้ทราบว่า สิ่งไหนผิดสิ่งไหนถูก สิ่งไหนดีสิ่งไหนชั่ว ความดีเป็นคุณแก่จิตใจ ความชั่วเป็นภัยต่อจิตใจ มันติดอยู่กับใจดวงเดียวทั้งสองอย่าง มีเพียงมากกับน้อยที่ต่างกัน

เพราะฉะนั้นเราจะหาอุบายวิธีใด แก่สิ่งไม่ดีซึ่งมีอยู่ในจิตอันเดียวกัน ให้ออกไปได้โดยลำดับ? นอกจากอรรถธรรมและตัวเราเองที่จะฝึก โดยอาศัยหลักธรรมเป็นเครื่องมือเท่านั้น ไม่มีวันที่จะได้รับการปลดปล่อยตัวออกสู่ความว่างได้ตลอดไป

“พระพุทธเจ้าท่านทำไมจึงว่าง?” เราต้องคิดไปเช่นนั้นเพื่อแก้ตัวเอง “ท่านก็เป็นถึงพระมหากษัตริย์ ทำไมท่านถึงว่างและออกบำเพ็ญพระองค์ได้” เราไม่มุ่งบำเพ็ญตามแบบพระพุทธเจ้าก็ตาม แต่เรายกท่านเป็นครูในส่วนที่เราจะยึดได้ มาปฏิบัติเพื่อตัวเอง

ทำไมพระพุทธเจ้าท่านว่าง ท่านไม่มีกิเลสหรือ? ท่านไม่หึงไม่หวงอะไรบ้างหรือ? ลูกก็มี เมียก็มี สมบัติพัสถานมาน้อย โพร่ฟ้าประชาชีทั้งหลายเต็มแผ่นดิน ซึ่งเป็นสมบัติอันมีค่ามหาศาลของพระองค์ทั้งนั้น ทำไมพระองค์ว่างได้ พระองค์ปล่อยได้และว่างได้ จนได้ตรัสรู้และสะเทือนโลกธาตุ

เราไม่ถึงกับจะต้องปล่อยอย่างพระพุทธเจ้า แต่ปล่อยแบบลูกศิษย์มีครู จึงควรหาเวลาว่างสำหรับตนให้ได้บ้าง อะไรที่มีสาระสำคัญที่สุดในโลกนี้? จิตของเรามุ่งต่ออะไรทุกวันนี้? ว่าอะไรเป็นศักดิ์สิทธิ์และวิเศษที่สุด ที่จะเป็นสารคุณอันสำคัญพึงเป็นพึงตายได้จริงๆ มีอะไรบ้างอยู่ในโลกนี้? เราเป็นมนุษย์พุทธบริษัททุกคน ควรคิดให้เต็มใจก่อนจะหมดโอกาสคิดและทำ เพื่อสิ่งที่พึงหวังตั้งใจหมาย คิครอบๆ ตัวก็พอสะดุดสะเทือนใจไม่เสียผล ดูเอาซีไปที่ไหนเห็นมีแต่ป่าช้าเกลื่อนไปหมด ไม่ว่าสัตว์ว่าบุคคล “ป่าช้า” เต็มตัวด้วยกัน เราหวังอะไรเป็น “สรณะ” เราหวังอะไรเป็นหลักเป็นฐานเป็นที่มั่นใจเรา? เมื่อมองไปไหนมีแต่ภัยรอบด้าน จนจะหาทางคืบคลานออกไม่มี

ทั้งนี้ถ้าไม่มีธรรมมีธรรมภายในใจบ้างแล้ว คนเราจะหาหลักเกณฑ์ไม่ได้เลย จะรวนเรเลื่อนลอย จนกระทั่งวันสิ้นชีพายขณม์ก็เลื่อนลอยไป

อย่างนั้น ไม่มีอะไรเป็นหลักในอนาคต ถ้าไม่รีบสร้างหลักยึดไว้เสียแต่ในบัดนี้ เมื่อจิตใจในปัจจุบันมันเลื่อนลอยอย่างไร ไม่มีหลักเกณฑ์อย่างไร อนาคตไม่ต้องพูด ก็คือผู้นี้แหละ ผู้เลื่อนลอยนี้แหละจะไปเป็นผู้เดือดร้อนระทมขมขื่นในอนาคต ไม่ใช่อะไรจะพาให้เป็น ต้องใจดวงรวนเรเลื่อนลอยนี้แหละพาให้เป็น

พระสาวกท่านมีจำนวนมาก ท่านทำไมว่างได้? ท่านทำไมฝันได้ คำว่า “ฝัน” เป็นสิ่งสำคัญมาก ทำไมท่านฝันได้ ก็เลสของท่านเป็นกิเลสประเภทใดท่านจึงฝันได้? กิเลสของเราเป็นกิเลสประเภทใดเราจึงฝันไม่ได้ ก็เป็นกิเลสประเภทเดียวกัน ธรรมเครื่องแก้ไขก็เป็นประเภทเดียวกัน ทำไมจะนำมาแก้สิ่งที่ฝันธรรมไม่ได้!

บุคคลผู้จะต่อสู้แก้ไข หาเวลาหรือหาโอกาสเพื่อตัวเอง ก็เป็นคนุคคลเช่นเดียวกับเราไม่ผิดกันเลย ถ้าผิดก็ผิดแต่ว่าท่านมีความเข้มแข็งเรามีความอ่อนแอ ท่านเป็น “นักต่อสู้” เราเป็น “นักถอยหลัง” ท่านกล้าหาญ เราขี้ลาดหวาดกลัวเท่านั้นที่ผิดกัน! แล้วจะอย่างไรกับตัวเราจึงจะเข้ากันได้กับท่านและหลักธรรมของท่าน จะไม่เป็นข้าศึกกัน

ความอ่อนแอ เป็นต้น นี่แหละเป็นสิ่งที่จะทำให้เราได้รับความทุกข์ความลำบากบนเพื่อยู่ตลอดเวลา ทั้งๆ ที่ความบ่นไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย แต่เมื่อได้บ่นบ้างก็อาจเป็นทางระบายออกแห่งความทุกข์ทางหนึ่ง ความจริงไม่ใช่ทางระบายออกแห่งทุกข์ ความบ่นมันเป็นเรื่องที่นำคิดอันหนึ่งเหมือนกัน เพราะความคิดที่จะบ่นก็เป็นงานของจิต การบ่นออกมากก็เป็นงาน นอกจากนั้นยังทำให้บางคนรำคาญ อีกอย่างหนึ่งเขาก็มีอะไรอยู่ในใจของเขา พอมาพบเรื่องของเราก็มารวมกันเข้า เลยไปกันใหญ่ สุดท้ายมีแต่กองทุกข์ทั้งสองฝ่าย จึงต่างคนต่างหาหนทางอย่างเต็มกำลัง ไม่มีคำว่า “ปลง”!

เพราะฉะนั้นเพื่อปลดเปลื้องสิ่งที่เราไม่พึงปรารถนาทั้งหลาย จึงขึ้นอยู่กับ “ความฝัน” ฝันมากฝันน้อย ฝันเถอะ การฝันเรา ฝันสิ่งไม่ดีของเราเป็นความชอบธรรม ไม่ผิด ฝันได้มากได้น้อยเป็นสิริมงคล เป็นความดีประจำตัวของเรา จนกลายเป็นนิสัยแห่งการฝันสิ่งไม่ดีทั้งหลาย จึงจะมีความมองจากล้าหาญขึ้นมา ผลสุดท้ายเรื่องที่เรานั่นก็เลยยอมจำนน

จะไปไหนมาไหน จะพูดอะไร มีเหตุผลอย่างไร ที่เห็นว่าถูกต้องแล้วก็ตามนั้น ไม่มีอะไรมาขัดแย้งกีดขวาง ย่อมเป็นไปตามเหตุผล

นั้นอย่างเดียว สิ่งที่จะมาผืน สิ่งที่มาคอยกัดกันขวางทางเดินของเรานั้น มันค่อยสลายค่อยละลายไป ในที่สุดก็ลึ้มละลายไป เมื่อเราเคยผืนเสมอๆ เคยต่อสู้ต้านทานมันเสมอ และเคยได้รับชัยชนะมาแล้ว สิ่งนั้นจะมาชนะเราอีกไม่ได้ เราได้ชัยชนะโดยลำดับ ชนะไปเรื่อยๆ และชนะจนไม่มีอะไรจะต่อสู้กับเราอีก นั่น! ความผืนเป็นผลอย่างนี้แล

ใจชอบอย่างนี้ แต่เหตุผลเป็นอย่างนั้น เราต้องผืนความชอบใจ เพื่อเหตุผลนั้นๆ ซึ่งเป็นความถูกต้อง ถ้าจะดำเนินหรือทำไปตามความชอบใจ ก็ความชอบใจนี้มีเหตุผลอะไรบ้าง? ส่วนมากไม่มี นอกจากเหตุผลของกิเลสเพื่อหาทางเล็ดลอดธรรมเท่านั้น ซึ่งมีอะไรก็อ้างมาตามเรื่องของมัน ส่วนมากเราชอบเหตุผลของกิเลสมากกว่าเหตุผลของธรรม ฉะนั้นผลที่ได้รับจึงมีแต่ความทุกข์ความร้อนภายในใจ ที่เกิดขึ้นจากการทำตามเหตุผลของกิเลส

แม้นั่งอยู่นิ่งๆ แต่จิตไม่ได้นิ่ง จิตมีความคิดปรุงยุ่งเหยิงอยู่ตลอดเวลา ไม่มีอิริยาบถใดมาห้ามมันได้นอกจาก “สติปัญญา” ปกติแล้ว จิตล้วนสร้างความทุกข์ขึ้นแก่ตน ด้วยความคิดปรุงในแง่ต่างๆ ซึ่งเป็นทางไม่ดี เราก็ไม่ยอมเห็นโทษ นี่แหละเหตุผลของกิเลสเป็นอย่างนี้ หาความถูกต้องไม่ได้เลยแต่ไหนแต่ไรมา ส่วนเหตุผลของธรรมนั้นมีความ

ถูกต้อง ผลที่ได้รับคือความสุขความเย็นใจตลอดไป ตั้งแต่ขั้นเริ่มฝึกหัด จนถึงขั้นสูงสุด

การปฏิบัติตัวหรือการปฏิบัติศาสนา เป็นความลำบากผิดธรรมดา อยู่บ้าง ถึงจะผิดธรรมดา เราก็ทราบที่เราหักห้ามใจ ไม่ให้เป็นไปตามสิ่ง ต่ำทรมานที่กิเลสตั้งชื่อตั้งนามในสิ่งที่ตนชอบว่า “ธรรมดา” ฉะนั้นจำต้อง ฝืนกัน เมื่อฝืนครั้งนี้ได้ผล ครั้งต่อไปสิ่งที่จะทำให้เราฝืนก็อ่อนลงๆ ความ เข้มแข็งทางด้านเหตุผลและความเพียรก็เพิ่มขึ้น เลยไม่คำนึงถึงสิ่งที่จะมา ขัดขวางเรายิ่งกว่าเหตุผลที่จะดำเนินไปตามที่เห็นว่าถูกต้อง นี่แหละนัก ธรรมะมีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ท่านทรงดำเนินอย่างนี้!

ทำไมท่านจึงไม่หึงไม่หวงไม่ห่วงไม่ใยครอบครัวเหย้าเรือน ท่าน เป็นมนุษย์ปุถุชนเช่นเดียวกัน ท่านต้องห่วง ท่านต้องฝืนอย่างยิ่ง เพื่อ ธรรมดวงเลิศ นั้นแลครูของพวกเรา! สาวกทั้งหลายท่านก็ฝืนเต็มกำลัง ของท่าน จนได้เป็น “พุทฺธ ธมฺม สงฺฆ สรณ คจฺฉามิ” เข้ามาสู่ใจของพวก เรา

เราที่เป็นผู้รับเอา “พุทฺธ ธมฺม สงฺฆ สรณ คจฺฉามิ” เข้ามาสู่ใจ ก็ อย่าเอาเข้ามาเหยียบย่ำทำลายท่านเล่น โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติแห่ง

ธรรมนั้นๆ หรือแห่งพุทฺธ แห่งธรรม แห่งสงฆ์ ว่ามีคุณค่ามากเพียงไร จึงเอามาเทียบย่ำทำลายกับความขี้เกียจอ่อนแอ ความเห็นแก่ตัว ความไม่มีเหตุผล นำพระพุทฺธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มาสกปรกด้วยทำไม ต้องคิดอย่างนี้เสมอ ซึ่งเป็นเครื่องเตือนใจเราให้ตื่นตัว จะได้พยายามแก้ไขตนตามท่านไปโดยลำดับ

อะไรโล่งก็สู้จิตใจโล่งไม่ได้ อะไรคับแคบตีบตันก็สู้จิตใจคับแคบตีบตันไม่ได้ อะไรจะทุกข์ก็สู้จิตทุกข์ไม่ได้ อะไรจะสุขก็สู้จิตสุขไม่ได้ แน่ะ! รวมลงที่จิตแห่งเดียว!

ดินฟ้าอากาศก็โล่งอย่างนั้นเอง เมื่อมีความทุกข์ภายในจิตใจ แม้จะอยู่ในกลางทุ่งโล่งๆ นั้น อากาศโล่งๆ ก็ช่วยอะไรไม่ได้ จึงว่ามันอยู่ที่จิต ถ้าจิตมีความปลอดโปร่งโล่งสบายแล้วอยู่ที่ไหนก็สบาย อยู่ในถ้ำ ในเหว ในกระต๊อบ อยู่ในร่มไม้ชายภูเขา ก็สบายทั้งนั้น ไม่จำเป็นต้องคิดว่าอากาศโปร่งที่นั่น อากาศโปร่งที่นี่ เพราะผู้ขัดข้องจริงๆ ก็คือจิตซึ่งเป็นตัวก่อเรื่องเท่านั้น ฉะนั้นความสุขความทุกข์ ตลอดทั้งสาเหตุให้เกิดสุขเกิดทุกข์ จึงรวมอยู่ที่จิตเป็นสำคัญกว่าสิ่งอื่นๆ ปราชนฺ์ท่านจึงสอนลงที่ใจอันเป็นตัวการสำคัญ ใครจะสอนได้ถูกต้องยิ่งกว่าปราชนฺ์คือ

พระพุทธเจ้าไม่มี! อย่าพากันลုပ်คล้ำที่นั่นที่นี่ เดี่ยวเวลาเมื่อไปโดนเอาแมงป่องเข้าจะร้องไม่เป็นเสียงคน จะว่า “ไม่บอก”

สมบัติอันมีค่ามากที่สุดก็คือใจ เป็นหลักเป็นประธานของสิ่งทั้งหลายก็คือใจ จึงไม่ควรปล่อยใจให้สิ่งเลวทรามทั้งหลายเข้ามาเหยียบย่ำทำลายจนแหลกเหลวไปอย่างน่าเสียดาย ส่วนผลอันไม่พึงปรารถนามันโยนให้เราเป็นคนรับเคราะห์ แม้ทุกข์แทบเป็นแทบตายก็คือเราเองเป็นผู้รับ! ส่วนกิเลสความต่ำทรามเหล่านั้นไม่ได้มารับทุกข์กับเราเลย ผู้เสียเปรียบจึงคือเรา ผู้โง่เขลาต่อเล่ห์เหลี่ยมของมันอยู่เรื่อยไป

อ่านกัณฑ์เทศน์เต็มได้จาก จะฝึกจิต ต้องฝึก

<http://buaready.com/id25181225/>

มัชฌิมาตามชั้นของกิเลส

คำว่า มัชฌิมา ส่วนมากคิดกันว่าเป็นหนทางสายกลาง ไม่ยิ่งไม่หย่อนนัก ไปเสมอเนื้อเสมอตัว นี่เป็นความคาดหมาย เป็นความคิดเอาเฉย ๆ ไม่ใช่ออกมาจากหลักความจริงที่ประจักษ์ตนเองในภาคปฏิบัติ เมื่อเราปฏิบัติแล้วเราจะทราบได้ว่า มัชฌิมานี้มีความหมายกว้างแคบแค่ไหน ยกตัวอย่างเช่น เราจะนำไม้มาทำต้นเสา ไม้นั้นมีทั้งเปลือกทั้งกระพี้ทั้งแก่น ทั้งกิ่งก้านสาขาดอกใบ รากแก้วรากฝอย เราจะเอาขอบไสไม้ทั้งต้นนั้นให้สำเร็จเป็นต้นเสาขึ้นมา เพื่อจะปลูกบ้านสร้างเรือน เป็นไปไม่ได้ คือจะทำหนักมือกว่านั้นก็กลัวว่าไม้จะเสียนั่นเอง หรือว่ามันจะหนักมากไป

กิเลสบางประเภทหรือชั้นเริ่มแรกแห่งการปฏิบัติธรรมะเพื่อแก้กิเลส จะมีแต่กิเลสตัวสำคัญ ๆ ที่ออกหน้าออกตาที่สุด ซึ่งจะต้องได้ใช้เครื่องมืออันหนัก คือเอากันอย่างเข้มข้น เช่นเดียวกับเขาถากไม้ด้วยขวาน ไม่ใช่ไสกบไม้ทั้งต้น ไม้ต้นนั้นเขาจะต้องถากด้วยขวาน ตัดด้วยขวานหรือด้วยเลื่อยเสียก่อน จนกระทั่งสมควรแก่การไสกบแล้วเขาถึงจะไส สมควรจะเจาะหรือจะทำอะไรก็เป็นไปตามไม้ นั่น เครื่องมีอนายช่างมีพร้อมทุกอย่างที่จะให้เหมาะสมแก่การกระทำหรือการปลูกบ้านสร้างเรือน

นี้มีขมิมาปฏิบัติของพระพุทธเจ้าอันเป็นฝ่ายเหตุคือการดำเนิน ก็ต้องมีพร้อมมูล เพื่อจะแก้กิเลสประเภทนั้น ๆ โดยลำดับ ๆ จนกระทั่งถึงขั้นละเอียดสุด เป็นมัชฌิมาตามขั้นของกิเลส คือให้เหมาะสมกับการแก้กิเลส จะแก้กิเลสได้ด้วยมัชฌิมาประเภทใด กิเลสนี้เป็นประเภทที่เหนียวแน่นมั่นคงคือด้านขนาดไหน เราจะต้องใช้มัชฌิมาคือหลักธรรมะเครื่องแก้กิเลสนั้นให้เหมาะสมกับกิเลสนั้นแล หรือกิเลสประเภทนั้น ๆ แล เรียกว่า มัชฌิมาในหลักธรรมของพระพุทธเจ้า

ถึงคราวสละที่จะต่อสู้กันจริง ๆ กับกิเลสประเภทนี้นะ ประเภทที่ต่อต้านที่สุด เราจะต้องใช้เครื่องมือมัชฌิมา คือเหมาะสมกับกิเลสประเภทนี้ ด้วยการหนักมือเต็มที่ ทนก็ทนเต็มที่ ทนจนตาย สติปัญญามีเท่าไรทุ่มกันลงอย่างเต็มที่ เอาตายเป็นตัวประกันหรือเป็นเดิมพัน กิเลสประเภทนี้จะทำอย่างอื่นไม่ได้ ถึงคราวหนักต้องหนัก เอาชีวิตเข้าว่ากันเลย และไม่คำนึงถึงความตายยิ่งกว่าความจริงที่รับรู้ให้เห็นที่กิเลสจะหลุดลอยไป เพื่อรู้ความจริงทั้งหลายนั้นอีกด้วย อย่างนี้ต้องมีความหนักมากกว่าชีวิต นี่เป็นกิเลสประเภทหนึ่ง

เมื่อกิเลสประเภทนี้ค่อยลดหย่อนตัวลงไป เครื่องมืออีกประเภทหนึ่งที่เหมาะกับกิเลสที่ร่อนกันลงไปก็มีเป็นลำดับลำดาเรื่อยไปจนกระทั่งถึงขั้นละเอียด เมื่อถึงขั้นละเอียดแล้ว จะไปใช้สติปัญญาอย่างผาดโผน

โลดเต้นอย่างนั้นก็ไม่ถูก เหมือนอย่างไม้ที่ควรแก่การไสกบแล้วจะไปถากด้วยขวานก็ไม่ได้ เพราะไม่เหมาะสมกัน จะทำให้ไม้นั้นเสีย นี่การแก้กิเลสประเภทละเอียดยกก็ต้องสติปัญญาที่เหมาะสมกัน คือสติปัญญาอันละเอียดแหลมคม ไปอย่างละเอียดลออเหมือนน้ำซับน้ำซัมนั้นเป็นอย่างนั้นเรียกว่ามัชฌิมาทั้งหมด ให้พากันเข้าใจทางภาคปฏิบัติ ความจริงของภาคปฏิบัติเป็นอย่างนี้

อันใดก็ตามถ้าเราได้ทำเอง ได้รู้เองเห็นเองทั้งฝ่ายเหตุฝ่ายผลแล้วหาความสงสัยไม่ได้ และเป็นทีที่แน่ใจตัวเองไปโดยลำดับ เมื่อแน่ใจตัวเองแล้วทำไมจะไม่แน่ใจในการสอนคนอื่นให้เข้าใจตามนั้นได้ละ ดังพระพุทธเจ้าแต่ก่อนพระองค์ยังไม่เคยประกาศพระองค์ว่าเป็นบรมศาสดา เมื่อได้ทรงบำเพ็ญด้วยพระองค์เอง ทั้งฝ่ายเหตุก็ทুমเทลงอย่างเต็มที่ จนถึงฝ่ายผลอันสมบูรณ์ รู้ประจักษ์ด้วยพระทัยทั้งฝ่ายเหตุและฝ่ายผล ในธรรมทุกชั้น ในกิเลสทุกประเภท แล้วจึงได้ประกาศตนเป็นศาสดา และสั่งสอนโลกตั้งแต่บัดนั้นมา

เพราะฉะนั้นธรรมจึงเรียกว่าเป็นสวากขาตธรรม ตรัสไว้ชอบแล้วด้วยความรู้ชอบเห็นจริง เป็นนิยานิកธรรม นำผู้ประพฤติดิปฏิบัติให้หลุดพ้นจากกิเลสและกองทุกข์ไปได้โดยลำดับ เช่นเดียวกับพระองค์ท่านได้ทรงนำกิเลสทั้งหลายออกจากพระทัยโดยลำดับ จนถึงขั้นบริสุทธิ์พุทธโธ

ได้ นั้น ทำไมพระองค์จะไม่มีคำถามหาญชาญในการประทาน
โอวาทแก่สัตว์โลก เพราะทรงรู้ทรงเห็นแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ใช่ทรงค้น
เดาสอนโลก

นี่ละความรู้เห็นด้วยตนเองจึงเป็นความแน่ใจ ในการแสดงออกทุก
แง่ทุกมุมไม่ว่าจะเป็นฝ่ายกิเลสและอรรถธรรมประเภทใด หรือไม่ว่าฝ่าย
เหตุฝ่ายผล ส่วนหยาบ ส่วนกลาง ส่วนละเอียด ถ้าได้ผ่านแล้วด้วย
ตนเองจะสามารถพูดได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่สะทกสะท้านต่อผู้
หนึ่งผู้ใดใครทั้งสิ้น นั้นละท่านว่าธรรมเป็นเวรราชกรณธรรม คือธรรมที่
ยังบุคคลให้กล้าหาญประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นประเภทสำคัญ

นี่เราทั้งหลายดำเนินทุกวันนี้เป็นอย่างไร มัชฌิมาของพวกเราคือ
อะไร ไม่ใช่มัชฌิมาของพวกเราเป็นเทวทัตทำลายศาสนธรรม ซึ่งเป็นการ
ทำลายตัวเองไปโดยลำดับ ๆ อยู่หรือเวลานี้ จึงไม่รู้ไม่เห็นในสิ่งที่ควรจะรู้
จะเห็น ตามหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้

อ่านกัณฑ์เทศน์เต็มได้จาก มัชฌิมาตามขั้นของกิเลส

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=850&CatID=3

เล่ห์เหลี่ยมของกิเลส

เพราะคำวามัขิมานั้นเหมาะสมกับการแก้กิเลส โดยทางสติปัญญาศรัทธาความเพียร ซึ่งอยู่ในองค์มรรคของมัชฌิมาที่ประทานไว้แล้ว กิเลสประเภทหนาแน่นหรือเหนียวแน่นแก่นแห่งวิภูษะก็ต้องทำให้หนักมือ เช่นเดียวกับเขาถากไม้ ไม้ที่ตรงไหนคงอมากก็ต้องถากให้หนักมือเพื่อให้ตรง ถ้าที่ไหนตรงอยู่แล้วก็ไม่ต้องถากมากมายนัก ที่ไหนตรงอยู่แล้วจะถากมากก็เสียไม้ ถากพอได้สัดได้ส่วนก็พอแล้ว

เรื่องกิเลสนี้ก็เช่นเดียวกัน บางขั้นบางตอนหรือบางประเภทของกิเลส หรือบางเวลาที่กิเลสแสดงออกมาอย่างผาดโผนรุนแรงมาก ต้องใช้ความเพียรอย่างแข็งแกร่งและแก้กันอย่างหนัก จะอ่อนแอทอดลอยไม่ได้ ถึงจะพอกันหรือเหนือกว่ากิเลสประเภทนั้น ๆ ถึงจะยอม ถึงคราวจะทำอย่างนี้ก็ต้องทำ จะผัดเพี้ยนเลื่อนเวลาว่าเข้าสายบ้ายเย็นอยู่ไม่ได้ ความเพียรชนิดเอาเป็นเอาตายเข้าว่ากันเช่นนี้ท่านก็เรียกว่ามัชฌิมาสำหรับกิเลสประเภทที่แสดงขึ้นเฉพาะกาลนี้เวลานี้เกิดขึ้นลักษณะนี้ เราต้องใช้วิธีการแบบนี้ถึงจะทันกัน หรือสามารถปราบปรามกันได้ด้วยวิธีการนี้ วิธีนี้เรียกว่ามัชฌิมาของกิเลสประเภทนี้เช่นเดียวกัน

คำว่ามัชฌิมาจึงมีหลายชั้น เป็นคู่ปรับกันกับกิเลสประเภทต่าง ๆ เช่นเดียวกับเครื่องมือทำงานของนายช่างต้องมีหลายชนิดด้วยกัน เพื่อสะดวกแก่งานและควรแก่การปลูกสร้างนั้น ๆ กิเลสประเภทหยาบก็ต้องใช้มัชฌิมาแบบแผลงฤทธิ์ให้ทันกันกับกิเลสประเภทหยาบนั้นจึงเรียกว่ามัชฌิมา ส่วนหยาบ ส่วนกลางก็ใช้สติปัญญาศรัทธาความเพียรแห่งมัชฌิมาให้เป็นไปตามนั้น เพื่อให้กิเลสหลุดลอยไปด้วยข้อปฏิบัตินั้น ๆ นี้ก็เรียกว่ามัชฌิมาสำหรับกิเลสชั้นนั้น ถึงชั้นละเอียดสติปัญญาก็ต้องละเอียด ความเพียรก็ต้องละเอียดลออ นิ่งอยู่ที่ใด ยืนเดินอยู่ที่ใดอยู่ในอิริยาบถใด ก็เป็นความเพียรอยู่ในเท่านั้น ๆ ไม่ใช่ว่าเดินจงกรมจึงจะเรียกว่าเป็นความเพียร นั่งสมาธิจึงจะเรียกว่าเป็นความเพียร นิ่งอยู่ก็ตาม ยืนอยู่ก็ตาม เดินอยู่ก็ตาม ไม่ว่าอิริยาบถใด ๆ เว้นแต่หลับเท่านั้น ต้องเป็นความเพียรโดยตลอด ไม่มีระยะใดที่จะไม่มีความเพียร ด้วยสติปัญญาซึ่งเป็นอัตโนมัติเกิดขึ้นกับตนเพื่อแก้กิเลสซึ่งมีอยู่ภายใน นี้เรียกว่ามัชฌิมาชั้นละเอียด คือสติปัญญาไหลรินอยู่ด้วยความคิดตลอดเวลา เช่นเดียวกับน้ำซึบน้ำซึมที่ไหลรินอยู่ทั้งหน้าแล้งหน้าฝนไม่มีเวลาเหือดแห้ง ไหลซึมอยู่ตลอดเวลาเวลานั้น การแก้กิเลสประเภทนี้ก็เป็นเช่นนั้นเหมือนกัน สติปัญญาก็ละเอียด พินิจพิจารณากันอย่างละเอียดอยู่ภายใน นี้เรียกว่า มัชฌิมา

การปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้องเหมาะสมตามวิธีการของการแก้ไขเลสประเภทนั้น ๆ ก็ไม่ได้ผล ขณะกิเลสกำลังหนา ๆ ความขี้เกียจมันต้องมีมากขึ้น ความอ่อนแอมันก็ต้องการมาก ความมาก ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นกองทัพของกิเลสด้วยกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ความเพียรก็ต้องด้อยถอย กำลังแล้วมันจะเข้ากันได้อย่างไร กิเลสหนานั้นเองมันถึงทำให้คนขี้เกียจและมีทุกข์มาก ถ้ากิเลสเบาบางบ้างความทุกข์ก็น้อยลง ความพากเพียรก็ไหวตัวและตั้งหน้าทำงานเต็มเม็ดเต็มหน่วยไปโดยลำดับ ไม่อยู่ด้วยความอับจนแบบคนขี้คุก ตอนที่จะทำกิเลสที่กำลังหนา ๆ ให้เบาบางลงไปจะทำด้วยวิธีใด ความเพียรเพียงจะนั่งแค่ ๑๐ นาทีก็อาละ เทำนี้พอแล้ว ถ้าขึ้นทำมากกว่านี้จะผิดหลักมัชฌิมา ทำ ๑๐ นาทีนี้ถูกต้องกับมัชฌิมาแล้ว ซึ่งเป็นอุบายของกิเลสมันหลอกเราต่างหากว่าพอแล้ว ๆ นี่คือมัชฌิมาของกิเลสไม่ใช่มัชฌิมาของธรรม นักปฏิบัติจึงควรทราบไว้และตื่นตัวว่าถูกหลอกแล้ว เพราะอุบายแก้กิเลสไม่ทราบว่าเป็นอย่างไรบ้าง ไม่ปรากฏ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มีแต่เรื่องกิเลสให้อุบายโดยถ่ายเดียว เขาจะเอาอุบายแห่งธรรมยื่นให้เรานั้นอย่าหวัง ถ้าเป็นมิดพรั้าเขาก็ยื่นทางปลายมาให้เรา เขาจะจับทางด้ามไว้แล้วฟันเราโดยถ่ายเดียว

อ่านกันต์เทศน์เต็มได้จาก เลห์เหลี่ยมของกิเลส

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1562&CatID=1

ไม่ใช่อะอะอะไรอยากขึ้นมา ก็จะเป็นตัณหา อยากอะไรขึ้นมา ก็จะเป็นตัณหา เหมาว่าเป็นตัณหาเสียหมด

กิเลสเป็นของเล่นเมื่อไร พุดแล้วพุดเล่าอยู่เสมอ ตัวไหนตัวไม่เป็นภัย ตัวไหนตัวไม่ฉลาดกลางเราลง กิเลสตัวไหนฉลาดกลางเราให้ขึ้นมีเหลือ ไม่มี เพราะฉะนั้นการอบรมจิตใจนี้ก็คือการต่อสู้กับกิเลสโดยตรง หนักก็ต้องใช้วิธีฝึกหนัก กิเลสหนักขนาดไหนเราจะไปอ่อนข้อไม่ได้ ต้องหนักมือทีเดียว ในการฝึกกรรมฐาน ถึงขนาดเป็นตายก็ต้องพัดกันลงไปไม่อย่างนั้นไม่ได้ ใครจะเอานิสัยของกิเลสมาใช้กับกิเลส มันก็กลมกลืนเป็นหนึ่งบวกกับหนึ่งเป็นสอง มีกำลังมากสองเท่าขึ้นไป แล้วเกิดประโยชน์อะไร

การประพฤติปฏิบัติสู่สมสู่สมห้าลุ่ม ๆ ตอน ๆ คอยแต่จะให้กิเลสมัดคอเอา ๆ ได้ผลประโยชน์อะไร ตาไม่ดูหนทาง เดินไปไม่ดูหนทาง คิดแต่จุดที่หมายปลายทางที่ตนจะไปอย่างเดียว ไม่ดูขวากดูหนามดูหนทางว่า ถูกหรือผิด จะเป็นภัยเป็นอันตรายในระหว่างทางเพราะอันใดบ้าง ก็

เพราะความไม่สำรวมความไม่ระมัดระวังตัวเองนั่นแหละ เดินสะดุดบ้าง พลิกไปในทางที่ผิดบ้าง

การดำเนินปฏิปทาที่เหมือนกัน เราเล็งตั้งแต่มรรคผลนิพพาน แต่ไม่ได้เล็งดูข้อที่ติดกันตั้งแต่ต้นทางจนกระทั่งถึงที่สุดทาง มีตั้งแต่วากแต่หนามคือกิเลสทั้งมวล เราไม่มองดูตรงนี้ ไม่หลบหลีกไม่ระมัดระวังตรงนี้ระวังอะไร

ผู้ปฏิบัติต้องมีความเข้มแข็ง มีจิตใจจดจ่อต่อเนื่องกันโดยลำดับ ด้วยความตั้งอกตั้งใจ ไม่ใช่จะเอานิสัยของโลกมาใช้ นิสัยของโลกเอาประมาณไม่ได้ เพราะเกิดมากับกิเลสอยู่แล้ว กิเลสเป็นนิสัยฝังใจอยู่แล้ว แสดงมาอะไรก็มีแต่ลวดลายของกิเลสที่จะพาเราให้เสียและล่มจมไป ยิ่งเข้ามาประพาสปฏิบัติจะเอานิสัยของกิเลสมาใช้นั้นก็ยิ่งมาทำลายตัวเอง หาความสุขความเจริญหรือหาคำว่ามงคลไปไม่ได้ จึงต้องใช้ความระมัดระวัง

การกินการอยู่การหลับการนอนต้องฝึกให้หมด ไม่ฝึกไม่ได้ สิ่งที่เคยทำมาเป็นเรื่องของกิเลส เป็นเรื่องของความไม่มีข้อแม้ตามยถากรรม แต่ธรรมไม่ใช่ธรรมยถากรรมชิ ธรรมมีเหตุมีผลมีกฏมีเกณฑ์มี

แบบมีฉบับ จึงต้องนำแบบนำแผนภูมิกฎเกณฑ์นี้ไปใช้กับกิเลสฝึกฝนทรมาณ
ตนเอง ไม่อย่างนั้นจะไปไม่รอดนะ เหลวไหล ๆ ไปเรื่อย ๆ

ไม่ใช่อะอะอะไรอยากขึ้นมาก็คจะเป็นตัณหา อยากอะไรขึ้นมาก็คจะเป็นตัณหา เหมียวเป็นตัณหาเสียหมด บทเวลาความอยากเป็นตัณหาจริง ๆ นั้นทำไมไม่สนใจไม่แคร์ ความอยากของด้านธรรมะพอจะทำขึ้นบ้างจะเป็นตัณหาไปเสีย ความอยากเป็นตัณหาจนตาบอดตามืดไม่เห็นคิดไม่เห็น ว่านี่ใช่เพื่อกิเลสวันยังค่ำถ้าปัญญาสอดแทรกไม่มี อย่าเข้าใจว่ากิเลสจะหลุดลอยออกไปเพราะความอยาก เพราะการเสริมความอยากให้มันอันเป็นฝ่ายของมันนั่นเลย

แก้อะไรจะแก้ยากยิ่งกว่ากิเลส นี่พูดย่ำแล้วย่ำเล่าอยู่ตลอดจนผู้พูดก็เบื่อจะพูดแล้ว อย่าว่าแต่ผู้ฟังจะเบื่อเลย เพราะพูดนี้พูดออกมาจากความจริง พูดอย่างถึงใจ เคยเห็นเคยรู้มาแล้วถึงพูดสิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่มาพูดแบบเดา ๆ เอาเนี่ย เคยต่อสู้กันก็เคยต่อสู้มาแล้ว แทบเป็นแทบตาย ยากหรือไม่ยากก็รู้ในเจ้าของมาหมดทุกอย่างแล้ว แล้วจะเอาเรื่องเหาะ ๆ แหะ ๆ มาใช้กับกิเลสได้อย่างไร

อ่านกัณฑ์เทศน์เต็มได้จาก กิเลสเป็นข้าศึกต่อใจ

http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1464&CatID=3

ชี้แจงตอบปัญหาอย่างนี้ละ

โยม: คนที่ ๒ ครับ กราบรบกวนเรียนถามหลวงตาว่า ต้องทำภาวนานานแค่ไหนถึงรู้ว่าวิธีนี้ไม่ใช่จริตของเรา แล้วจะค้นคว้าอย่างไรในการที่จะถูกกับจริตของเรา โดยส่วนตัวผมเป็นคนคิดจินตนาการไปเรื่อย เพราะอาชีพบังคับ ต้องทำงานเกี่ยวกับการสร้างสรรค์โดยใช้ความคิด ทำให้ยุ่งยากมาก ต้องใช้ความคิดเล่นอยู่ตลอดเวลา กราบขอบพระคุณหลวงตามาก แสดงว่าถามแค่นี้ครับว่า ต้องทำภาวนานานแค่ไหนถึงจะรู้ว่าวิธีนี้ไม่ใช่จริตของเรา

หลวงตา: นั่นซิ เราไม่อยากพูด ใจเรามันยุ่ง ๆ นานแค่ไหนมันถึงจะว่างไม่เห็นมาถามบ้างละ มันยุ่งมาตลอดใช่ไหม แล้วจะใช้เวลานานเท่าไรมันจึงว่างจะสบายไม่เห็นถามมา พอจะเริ่มภาวนาเพื่อความว่าง ความสบาย มันกลับว่านานเท่าไรถึงจะถูกกับจริต อันนี้มันบ้าถามหรือคนตีถามหลวงตาสงสัยอยากถามย้อนคือนั่น เค้า ไปตอบตัวเองบอกอย่างนั้นนะ เออ เอ้า ไป ว่าไป

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖
http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=2423&CatID=2

ที่ว่าจิตเป็นอนัตตานั้นถูกต้อง ในจิตที่กำลังอยู่ในวิภวณ

โดย : ปราการ สว่างจิตร ถามเมื่อวันที่ 13 ธ.ค. 2546

พิจารณาจิตเป็นอนัตตา

กราบนมัสการ พ่อแม่ครูบาอาจารย์หลวงตามหาบัว กระทบขอกราบเรียนถามดังต่อไปนี้ เก้าครammerได้ไปฝึกปฏิบัติธรรม 7 วัน วันที่ 4 พอลงนั่งจิตรู้สึกเหนื่อยและล้า จึงปล่อยจิตและกำหนดรู้เฉยๆ จิตเขาพิจารณาเองโดยเขาหมุนย้อนกลับ เริ่มจากกายอาการของกายเห็นลมหายใจไม่เที่ยงเขาจึงหมุนย้อนกลับเข้าหาตัวจิต ไปหยุดซึกฟักและอาการของจิตผู้รู้ก็เปลี่ยนไปเป็นผู้คิดอีก จิตจึงหมุนออกจากอาการทั้งสองอย่างออกมาดูอยู่ข้างนอก มองดูเหมือนเครื่องจักรหมุน แต่ไม่มีคำพูดที่จะสมมุติซึ่งตัวจิตผู้รู้เป็นตัวสั่งการทั้งหมดเป็นเหมือนหัวใจสำคัญของเครื่องจักรที่ทำให้หมุน ตอนนั้นจิตรู้ว่าทั้งกายและจิตเป็นอนัตตาไม่อยู่ได้บังคับบัญชาของใคร และไม่สามารถบังคับเขาได้ เมื่อถึงตอนนี้ น้ำตาไหลออกมาครับ แล้วก็โธ..ไม่รู้จะสร้างกันทำไม สร้างมาก็มาอยู่กับภพที่สร้าง

ไว้ ส่วนอีกด้านหนึ่งเห็นเป็นอมตะธรรม ไม่มีการไป ไม่มีการมา ตอนนี้อจิตเริ่มคิดปรุงแต่ง จิตจึงไหลเข้ากับอาหารร่วมกับผู้อื่นอีก.....

ขอถามหลวงตาว่า เป็นกิเลสหลอก หรือเกิดจริงครับ ครูบาอาจารย์ท่านเป็นอย่างนี้รีเปล่า แต่ตอนนั้นจิตไม่สงสัย

คำตอบ เมื่อวันที่ 26 ธ.ค. 2546

เรียนคุณปราการ

หลวงตามตตาแสดงธรรมตอบปัญหาของคุณ

เมื่อค่ำวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ ณ สวนแสงธรรม

เวลากิเลสกับธรรมรบกัน เราต้องมีหลอกมีจริง เพราะฝ่ายหลอกเป็นกิเลส ฝ่ายจริงเป็นฝ่ายธรรมพิจารณากัน ถ้าธรรมเหนือกว่าก็เอากิเลสลงได้ กิเลสแพ้ไปได้ ถ้าอุบายของธรรมไม่ทัน กิเลสก็ข้ามหัวไปเข้าใจใหม่ เพราะมันรบกันที่หัวใจเรา เรียกว่าสนามรบของวิภูวนอยู่ที่ใจแห่งเดียว ไม่ได้อยู่ที่ดิน ฟ้า อากาศ มีด แจ้งอะไรไม่อยู่ อันนั้นเขาไม่มีความรู้สึกอะไร ตัวรู้สึกนี่ละตัวจะแบกเอากองทุกข์เมื่อไม่รอบในความคิดของตน จากอุบายของกิเลสที่ผลักดันออกมา

ที่ว่าอยากนั่นอยากนี้ ตัวอยากมันอยู่ภายใน มันผลักดันออกไปให้อยากนั่นอยากนี้ ที่ว่าจิตเป็นอนัตตานั้นถูกต้อง ในจิตที่กำลังอยู่ในวิภูวน เพราะกิเลสที่เป็นตัวอนัตตาก็อยู่ในจิต ว่าจิตเป็นอนัตตาก็ถูก

ผ่านนั้นแล้วพูดอนัตตาไม่ได้ เห็นพูดตะกี้ที่ว่าจิตเป็นอนัตตา แต่ว่าอนัตตาแบบที่ต้นเดาเกาหมัดทั่วกรุงสยาม ในชาวพุทธนี้เราไม่เอาเข้ามาในบัญชี นี่เป็นบัญชีของผู้ปฏิบัติที่ยังไม่รอบคอบในนั้น ว่าจิตก็เป็นอนัตตา ถูกต้อง กิเลสอยู่ในนั้น กิเลสยังไม่ปล่อยตัว จิตยังต้องเป็นอนัตตาไปตามกิเลส พอจิตปล่อยเมื่อไรแล้ว อนัตตาก็เป็นทางก้าวเดินของจิต ดังที่พูดแล้วว่านิพพานคือนิพพานนั้นแหละ

นี่เขาพิจารณาไปอย่างจั้น ก็เป็นความถูกต้องพอสมควร ผิดพลาดเราก็พิจารณาในตัวของเราเอง เพราะเวลานั้นเราสร้างปัญญาเพื่อให้ทันกับกิเลส มันก็มีผิดมีพลาด จึงเรียกว่าถูกบ้าง ผิดบ้างนะ ก็เรียกว่าเดินดีพอสมควร ก็มีเท่านั้นนะ

http://www.luangta.com/thamma_forum/forum_detail.php?cgiForumID=641

เพราะฉะนั้น
คำว่า“มัชฌิมา”
จึงต้องเหนือกิเลสทุกประเภท

buaready.com